

1. Допуни реченице.

- а) Појам географија потиче од речи _____ и _____ .
 б) Темеље географије поставил је Грк _____ у _____ веку пре нове ере.

2. Заокружи слово испред сваке тачне тврдње.

- а) Географија је наука која проучава грађу биљака и животиња.
 б) Географија је наука која проучава природне и друштвене појаве и процесе на Земљи.
 в) Географски омотач чине литосфера, биосфера, хидросфера и атмосфера.
 г) Географски омотач чине планете и звезде.

3. Допуни реченице.

- а) Главне стране света су _____ , _____ , _____ и _____ .
 б) Висиона се другачије зове _____ или _____ .
 в) Звезде су _____ и _____ висионска тела која имају сопствену _____ и _____.
 г) Природни пратиоци планета су _____ .

4. Која висионска тела, осим планета, круже око Сунца?

---

5. Поређај наведене планете према њиховој удаљености од Сунца, од најближе до најудаљеније, уписујући бројеве од 1 до 8.

Венера

Земља

Јупитер

Нептун

Меркур

Сатурн

Марс

Уран

6. Подвуци једну тачну тврдњу.

- а) Земља има облик пирамиде.
 б) Земља је испупчена на екватору, а спљоштена на половима.
 в) Земља је испупчена на повратницима, а спљоштена на екватору.

7. На линији напиши име и презиме морепловца који је доказао да Земља није равна плоча већ да има лоптаст облик.

---

8. Ако су дате тврђе тачне заокружи слово **T**, а ако су нетачне слово **H**.

- a) Карта је умањен приказ једног дела или целе Земљине површине представљен на равној површини. **T** **H**
- б) Глобус је лоптasti модел планете Земље. **T** **H**
- в) Карта је лоптasti приказ Сунца. **T** **H**
- г) Глобуси су зелене боје. **T** **H**

9. Допуни реченице.

- a) Меридијани су замишљене _____ линије које спајају Северни и Јужни _____ пол.
- б) Почетни меридијан налази се на _____° географске дужине и прелази преко _____.
- в) Паралеле су замишљене _____ линије које обавијају Земљу од _____ према _____. Почетна паралела је _____ на _____° географске ширине.
- г) Дужина паралела смањује се од _____ према _____.

- 11.** Повежи појмове из леве колоне са објашњењима из десне колоне уписивањем одговарајућих слова на линије.

a) карта

б) глобус

- _____ највернији приказ планете Земље
_____ приказује стварни облик планете Земље
_____ умањени приказ једног дела или целе површине
Земље представљен на равној површини

- 12.** Напиши математичке и географске елементе карте.

Математички елементи: _____

Географски елементи: _____

- 13.** У табелу упиши поделу карата према размери и према садржају.

Подела карата према размери	Подела карата према садржају

- 14.** Повежи појмове из леве колоне са објашњењима из десне колоне уписивањем одговарајућих слова на линије.

- a) надморска висина
б) еклиптика
в) релативна висина
г) депресија

- _____ удубљење на копну које се налази испод
нивоа светског мора
_____ вертикално растојање између две тачке
на копну
_____ вертикално растојање између неке тачке
на копну и нивоа светског мора
_____ путања по којој се Земља креће око
Сунца

- 15.** Заокружи два Земљина кретања.

ротација сепарација транзиција револуција кондензација сублимација

16. Напиши поделу стена према начину постанка.

---

17. Допуни реченице.

- а) Унутрашње силе планете Земље су Земљина _____ и Земљина _____.
б) Деловањем ових сила настају _____ покрети.
в) Према начину постанка разликујемо _____ планине,
_____ планине и _____ планине.

18. Заокружи слово испред сваке тачне тврђње.

- а) Ерозија је процес разарања и одношења стеновитог материјала.
б) Спљашње силе су ветар, реке, морски таласи и ледници.
в) Спљашње силе не мењају изглед рељефа.
г) Акумулација је процес таложења материјала.

19. Ако су дате тврђње тачне заокружи слово Т, а ако су нетачне слово Н.

- а) Атмосфера је ваздушни омотач планете Земље. Т Н
б) Атмосфера је смеша гасова, од којих су најзаступљенији азот, кисеоник и водоник. Т Н
в) Атмосфера није слојевита. Т Н
г) Клима је вишегодишњи режим типова времена изнад неког места. Т Н

20. Повежи појмове из леве колоне са појмовима из десне колоне уписивањем одговарајућих слова на линије.

- а) температура ваздуха
б) рељеф
в) влажност ваздуха
г) вегетација
д) надморска висина
ђ) ваздушни притисак

_____ климатски елементи

_____ климатски фактори

21. Наведи елементе сваког водотока.

_____

_____

22. Допуни реченицу.

Језера се према постанку језерског басена деле на _____ језера и
_____ језера.

23. Подвуци три тачне тврђње.

- a) Салинитет представља количину растворених соли у морској води.
- б) Мора су највеће водене површине на Земљи.
- в) Мореузи су уски водени пролази који повезују мора или океане.
- г) Морска доба су плима и осека.
- д) Таласи настају под утицајем ледника.

24. Допуни реченице.

- а) Густе, тешко проходне шуме у области екватора називају се _____
у Азији, _____ у Африци и _____ у Јужној Америци.
- б) Макије су _____, а јављају се у _____.

25. Поред назива природних зона напиши имена топлотних појасева у којима су заступљене.

тропске шуме	..... ➤	_____	топлотни појас
саване	..... ➤	_____	топлотни појас
тајге	..... ➤	_____	топлотни појас
степе	..... ➤	_____	топлотни појас
тундре	..... ➤	_____	топлотни појас

26. Поред датих појмова на линију упиши слово А ако представљају абиотске факторе, или слово Б ако представљају биотске факторе.

вода _____

живи организми _____

рељеф _____

светлост _____

ветар _____

27. Повежи појмове из леве колоне са објашњењима из десне колоне уписивањем одговарајућих слова на линије.

a) наталитет

б) морталитет

в) густина насељености

г) природни прираштај

д) екумена

ђ) анекумена

_____ разлика између наталитета и морталитета

_____ просечан број становника на јединици површине (km^2)

_____ област сталне људске насељености

_____ област која није насељена

_____ број рођених у једној години на сваких 1.000 становника

_____ број умрлих у једној години на сваких 1.000 становника

28. Допуни реченицу.

Исељавање становника са неке територије назива се _____, а досељавање становника на неку територију _____.

29. Заокружи слово испред сваке тачне тврдње.

- а) Села су насеља чији се становници претежно баве пољопривредом.
- б) Градови су насеља чије се становништво претежно бави непољопривредним делатностима.
- в) Села су већа и развијенија од градова.
- г) Градове одликује висок степен урбанизације.

30. Допуни реченице.

- а) Привреда је скуп привредних делатности, чији је циљ _____ и _____ добара ради задовољавања потреба _____.
- б) Постоје _____ сектора привреде: _____, _____, _____ и _____.

36. Уколико на 123 м надморске висине температура ваздуха износи 10°C , колика ће бити температура на 173 м надморске висине?

- a) $10,6^{\circ}\text{C}$ b) $9,7^{\circ}\text{C}$ c) $10,3^{\circ}\text{C}$ d) $9,4^{\circ}\text{C}$ e) $11,2^{\circ}\text{C}$

37. Допуни реченице.

- a) Највећи континент по површини је _____.
б) Најгушће насељен континент је _____.
в) Привредно најразвијенији континент је _____.
г) Континент са највише неписменог становништва је _____.
д) Најнижи континент је _____.
ђ) Континент без сталних насеља је _____.

38. Објасни поступак настанка издани.

---

39. У насељу са 50.000 становника ове године је рођено 550 новорођенчади, а преминуло је 400 становника. Израчунај колики је природни прираштај у промилима.

Природни прираштај је _____ %.

---

40. Објасни које су последице, а које предности процеса урбанизације.
